

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 10 ft, félre 5 ft 50 kr., évnegyedre 3 ft, egy óra 1 ft. — Az esti kiadás külön kúldetésért a vidékre: Egész évre 1 ft 50 kr., félre 50 kr., évnegyedre 50 kr., egy óra 20 kr.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ES KOZGAZDASZATI LAP.

Hirdetési díj: 8t hasábo garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-ször 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demján László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosso off. Zeitungs-Agent.

Nyilttéri cikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Igénytelen megjegyzések

a királyföldi egyetem munkálataira s az ó-szászoknak erre beadott különvéleményére.

II.

(KNG.) A királyföldi egyetem munkálata a királyföldi 9 szék és 2 vidék kapcsolatát a történeti alapokon nyugvó universitásban kívánja fenntartani. Ez egyetem jogkörébe s teendői közé sorolja: a nemzeti vagyon kezelését; ezen kívül foglalkozhatnak e testület köz- és országos ügyekkel, azokat megvitatni, s e feletti megállapodásait közölhetné az egyes törvényhatóságokkal és a kormányval vagy kérvény alakjában a parlament elébe terjeszthetné; végül gyakorolná a felírás jogát. Hanem ez a munkálát I. fejezetének 2-ik §-ében elősorolva az egyetem teendőit, a 3. §-ben majdnem mindezeket jelöli meg a 11. „önálló municipium” hatásköre gyanánt is, megtoldván a) az önkormányzat jogával, s b) a köz-kormányzat közvetítésével.

Hogy az egyetemi munkálát által körvonalozott egyetem az önálló törvényhatóságokat utóbb említett teendőkben nem korlátozná, nem akadályozná, ezt készörömet elismerjük; azt sem vitatjuk, hogy az egyetem, mint testület gyakorolhatja a felírás és petícionálás jogát; hanem arra nézve nem bírnak eligazodni, mi történnék akkor, ha a törvényhatóságok önálló közgyűléseinek többsége más megállapodásra jutna, bizonyos köz- és országos ügyekben, mint maga az egyetem, hol ismét e törvényhatóságok lesznek képviselve; több súlyos bírna-e az egyetem többségének határozata, mint az illető, önálló municipiumok nagyobb részének határozata? Vagy mi történnék akkor, ha valamelyik törvényhatóságot specifice illető ügyben az egyetem mást határozna, mint maga az érdekelt municipium? Továbbá, az egyetemet papíron most is elnevezhetni még „szász”-nak; de miután abban hova-többé mind inkább képviselve leendő a Királyföld román és magyar népessége is, mindannyiszor kiküldik-e azon királyföldi municipiumok küldötteit, melyek a legutóbb divó felfogás szerint nem participálhatnak az ugynevezett „nemzeti vagyon”-ban, vagy egyszerűen benn hagyják ulti őket, de előre semmisnek nyilvánítják szavazataikat, az ilyen vagyoni kérdésekben.

Mi az egyetemben nyilvánult, sőt némileg érvényre jutott nézetekből indulva ki, sokkal cészerűbbnek tartanók, ha már egyetemet akarnak, ám legyen, de ez a testület ne foglalkozzék köz- és országos ügyek megvitatásával, ne hozzon effélékben végzéseket, mert ebből, számtalan esetben, nem is álmódott collisiók következhetnek be; elégedjék meg az egyetem a felírás és petícionálás jogának olyszzerű gyakorlatával, hogy a törvényhatóságok többségének föltérjesztéseit, ha úgy tetszik támogatassa, de ne álljon be kö-zibök javaslo félnek, vagy éppen „döntő” bíronak.

Igénytelen nézetünk szerint ilyen veszélyt hozható réseket fedezhetni fel már az egyetemi munkálát cikkkelyei közt is. De hát mit mond-

junk a különvélemény e részbeni megállapodásaira?

Ez a különvélemény egyetlen „összmunicipiummá” gyurja a Királyföld önálló hatóságait; már ez is (II. Fej. 5. §.) mutatja, milyen önkormányzatot szánt számukra. Mert a küldöttek arányát a municipiumok nagyságához szabván, akár-hányszor olyat dictálhatna a nagy Brassó és Szeben a kis Szerdahelyre, vagy Szászsebesre, mi ez utóbbiak keblie érdekeivel homlokegyenest ellenkező; ezt még complicitabbá teszi a 7. §., mely a városoknak külön egyetemi küldötteket octroyál, s így szembe állítja a városi érdekeket a vidékiekkel, a mi annál nagyobb zavarokra vezethetne, mert legtöbb helyütt a nemzetiségi feltékenység is ott lappangana az egyetemi székek mögött.

Ily szempontból tekintvén a különvéleményt, az „összmunicipium” eszméjét feltétlenül elvetendőnek kell itélnünk. Igen, mert ez a famosus különvélemény oly hatáskört tulajdonit az általa képzelt egyetemnek, melylyel soha sem bírt, s mely teljesen illusoriussá tenné a municipiumok önállóságát, önkormányzatát. Például a 9 §. szerint az egyetem hatáskörébe tartoznék a „helyhatósági szabályalkotás mindazon ügyekben, melyek az egész municipiumot illetik;” határozat minden olyan ügyekben, melyek a Királyföld keblie igazgatását illetik; tanácskozás és végzés hozatal azon eszközök és intézkedések felett, melyekkel az összmuniciupium területén a gazdaságot, ipart, kereskedelmet és közlekedést emelni lehet; stb. stb. Elég ebből ennyit is idézni, hogy láthassuk azt, miszerint a különvélemény egyeteme a helyhatóságok parodiájává tenné a királyföldi önálló törvényhatóságokat, megnyirbálna sok évszázados jogait, csakhogy az egyetem valami miniature országgyűlést játszhasson, ezután is budgetet szavazhasson, comitiatust szervezhessen, s az által önkénykedhessék a municipiumok felett, elnevezvén őket egy képzeleti összmuniciupium páriatörödékeinek.

Mi nem hisszük, hogy egy Brassó, Beszterce, Segesvár, Medgyes stb. megtsitelve érezzék magukat az által, hogy egy ó-szász abrándos összmuniciupium darabkáivá válhatnak, történelmi mult-jok megtagadása, jövő jólétük és fejlődésük feltételeinek feladása árán.

Az ó-szászok által álmodott összmuniciupium különben sem létezett soha. Midőn 1224-ben II. Endre kiváltságlevelet adott a szászoknak, a Királyföldön apró szász telepek léteztek, melyek később egy-egy önálló municipium magvait képezték; ilyenek valának: Szeben, Szerdahely, Szász-Sebes, Szászváros, Ujegyház, Köhalom és Segesvár; ezek együtt képezték a szebeni megyét s a királynak való adózás tekintetében egy bíró, a szebeni alatt állottak. E szerint még ez a hét szász telep sem volt akkoron municipium, a n.-szebeni megye sem képezhetett tehát összmuniciupiumot.

A brassóiakat nem is illette az Andreanum, mert ők még I. Lajostól is külön kiváltságlevelet kaptak (1353.) s ez ugyanazon király által 1364. és 1377-ben megújítottot; továbbá a Barcaság csakis 1533-ban egyesítettet véglegesen

kintetében vajmi keveset engednek a delphi-béli Pythia szavainak! De ha magát a természetet kezdjük tanulmányozni és annak titkait igyekszünk ellesni, szörnyű kétkedően kellend mosolyognunk politikus embertársaink szép reményeinek hallatára. Mert hát az egész természetben haroz, s még pedig folytonosan tartó örökös harcok uralkodik. Egy idegen anyag apró parányai romboló hatást gyakorolnak egész környezetre, kiszorítják annak alkotórészeit eddigi összefüggésükből és helyüket ők maguk foglalják el. Uj test áll elő. Hanem ez sem számíthat örökös tartósságra, mert közelében még sok az ellenséges elem és ezek azonnal veszélyesekké válnak rá nézve, mihelyest velők érintkezésbe jön. Egy test egyes részecskéi kölcsönösen vonzzák egymást, s ezáltal mintegy az egész iránti gondoskodásukat és az annak fenntartására való törekvést árulják el. Néha sikerül is valóban benső és kölcsönös csatlakozásuk és összetartásuk által a külső ellenségnek ellentállani, de ha erősebb ellenség támadja meg őket, vége az egész testnek, alkotórészei szertemállanak, melyek aztán ismét új testté alakulnak össze.

A vegyészek sokat tudnának beszélni a parányok emez ellenséges és romboló hatásáról. Hanem a természet nem csak így en miniature harcziás; nagyban folytatott háborui még dühöngőbbek. A meleg a hideg ellen küzd; a nap a jégmezőket (Glätscher) igyekszik mind jobban jobban összeszorítani. Hanem a zordon északi szél ismét semmivé teszi a nap minden áldását. A med-

Brassó városával; miből kitűnik, hogy Brassóvidék az Andreanum kelte után 309 évvel lett municipiummá, tehát nem tartozott azon Királyföldhöz, melyet II. Endre kiváltságlevele érdekelt; innen volt, hogy Brassó annak kelte után századok mulva is külön haderőt tartozott kiállítani; ha a király napkelet felé vezért seget, minden brassói fegyverfogható tartozott őt követni, ha nyugotra, a város 50 embert küldött a király mellé.

Medgyes és Selyk sem tartozott az ősi adománylevélbe foglalt Királyföldhez. Medgyest és Selyket 1402-ben vette ki Zsigmond a székely grófok hatósága alól, megengedve, hogy maguknak bíró választthassanak. Selykszék 1318-ban nyert I. Károlytól (tehát az Andreanum megerősítése után (1317) egy évvel) kiváltságot, mely szerint a hadiszigálatot pénzzel váltá meg, s külön kiszabott censust fizetett; ezt a kiváltságot 1456-ban V. László is megerősíté. Medgyesnek I. Ferdinánd adott polgármestert, s ez kezde Berethalom és Selyk fölött bíróságot gyakorolni.

Beszterce 1264—87. körül a királyné jószágá; I. Lajos engedelméből kezd szász helyhatósági törvényes szokásokkal élni, 1377-ben kezd az universitáshoz Szebenbe appellálni; de 1414-ben még a székely gróf alatt állt, s 1465-ben Hunyady-birtok.

Hunyady János engedte meg, hogy a saját grófságának nem praecjudicáló ügyeket „a szebeni hét szék” egyeteme elé föllebezhesse. A beszterceiek is külön censust fizettek, 60 ezüst márkát, mely összeget még 1462-ben is a széke-lyek grófia szedte fel.

Ezekből kitetszik, hogy az összmuniciupium soha még sem született, annál kevésbbé élethet meg maig; igaz ugyan, hogy idők folytán mind a 11 ugynevezett királyföldi törvényhatóságból, bizonyos peres ügyeket az egyetem elébe, mint másodbíróshoz apelláltak, s hogy ennek az egyetemnek elnöke, feje a szebeni bíró, később királybíró, legutóbb Comes volt, ki némileg a királyföldi közigazgatás gócpontját is képezte; hanem arra, hogy az általunk csak imént ismertetett Brassó, Medgyes Beszterce stb., törvényhatóságok autonómiájukról valaha lemondottak volna N.-Szeben vagy valami összmuniciupium javára, erről senki sem képes egy betűnyi hiteles adatot felmutatni; mert abból, hogy küldötteik N.-Szebenben együtt tanácskoztak a kitűzött periódusokon, ily abdicatoria csak nem lehet következtetni, már pedig csak egy ilyen abszurditás képezhetné az ó-szász különvélemény kívánatának alapját, ha t. i. e törvényhatóságok ma, az egyenjogúság korában is készek lennének a comitiatus és universitas kedvéért beállni municipalis eunuchoknak.

Hagyjuk el tehát azt a soha sem létezett összmuniciupiumot. A jogegyenlőség százada nem alkalmas arra, hogy valaki magának efféle bálványokat faragjon. Legyen az egyetem, ha már nélküle el nem lehetnek, vagyonkezelő, kérvényező, ha kérdezik véleményező testület; hanem a köz- és országos ügyeket hagyja és bizza azokra, kikre tartozik: parlamentre, önálló törvényhatóságra és szabad községre.

rökből kiadrt folyamatok pusztításai szintén iszonyúak. A föld gyomrában rémítő tűz dül és a legszebb vidékeket is tönkre teszi, ha izzó tömegei a vulkánokon át kitörhetnek.

A növények ezéjja szintén saját lételők, fennállásuk és erre fardhatatlanul törekednek is. A földtől elvonják a mi táplálja őket; többnyire vastag kérgök a külvilág gyakori támadásai ellen védi meg, ellentállnak szélnek, viharaknak, virágkelyheiket elzárják az ártalmas bogarak elől és küzdenek saját birodalmuk gyilkos elődei ellen, s mindazáltal mégis gyakran a legjelentéktlenebb ellenségnek esnek áldozatul. Az emberekkel a növény nem igen törődik, ámbár önhittségünkben szentül meg vagyunk győződve a felől, hogy mind az állat, mind a növényvilág csak értünk van teremve. Gyakran megsebzí ujjainkat, ha hozzányulunk, sőt meg is öl, ha élvezzük a ha egy némelyike szolgál is nekünk, ez csak úgy történhetik, ha erősebbek lévén, hatalmunk alá hajthatuk őket. Az állatoknak is épen ugy meg vannak a maguk ellenségei, a földön csuszó féregtől kezdve föl egészen a rettenhetetlen oroszlanig, mely India és Afrika téreit oly bátorágtalanná teszi, melyek lételöket fenyegetik s melyek ellen magukat védelmeznük kell.

De másrésről meg minden állatnak meg kell szereznie a maga élelmét s eunélfogva rombolnia, pusztítania kell a már meglevő organismusok között, akár felsőbb, akár alsóbb rendűek legyenek is azok, és így az állat is ellenség gyanánt lép fel.

Peregrin.

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Feladott Pesten apr. 13. 10 óra 20 p. délelőtt. Érkezett Kolozsvárra apr. 13. 10 óra 50 p. d. e.

Versailles, april 11. A párisi liga küldöttei megérkeztek alkudozni. s Thiers föltételeiről értesülni.

Londoni hírek szerint titokban 18.000 nemzetőr szervezkedett Párisban, hogy a versaillesiek támadásával egyidőben a város házat, a Montmartert és Bellevillet megrohanják.

Berlin, april 11. Ezen a héten 150.000 francia katona küldetett haza a hadi fogságból.

London, april 11. Az orosz diplomaták felecserelese az európai udvaroknál az actió megkezdésének jeleül tekintetik.

Bécs, april 11. Oroszország és a porta közt szívélyes közeledést jeleznek.

Bukurest, april 11. A porta erőlyes jegyzéket küldött Bukurestbe. Egy török katonai küldött járt itt a fejedelemlél, s állítólag értekezett vele a török csapatok esetleges bevonulásáról.

Konstantinápoly, april 11. Oroszország és a porta közt mindkét fél kielégítő egység jött létre az orosz hajóknak átbocsátása tárgyában, a Bosphoruson és a Dardanellakon.

Legújabb táviratok.

Bukurest, april 10. Az egész volt miniszterium résztvett egy a fejedelemlen intézett összeseküvésben, miert is szigorú vizsgálat indított ellenök. Egy fejedelmi rendelet feloszlatja a bukuresti községtanácsot és új választásokat rendel el. Nem kétséges többé, hogy Ghika orosz beleegyezés mellett alkudozott. Az ő fejedelemlé tele volt tervben. A porta már elő volt erre készíve. Egy skandalózus pör fogja e kényes ügyet napvilágra hozni.

Versailles, apr. 10. este. (Hivatalos) A helyzett 3 nap óta változatlan Toulouseban torlaszokat akartak állítani, a mit azonban egy csapat katonaság megagátolt. Az Amiensben mutatkozott felkelők a kormányi csapatok fegyvertüzélese elől eltűntek; ez utóbbi csapatok megerősítik a neuilly-i hidnál levő positiókat. A kormány szigoruan rajta van tervének végrehajtásán.

„Miként csinálják az utakat Udvarhelyszéken” (?)

VI.

3. Az 1) és 2) pontok alatt leirt, s általam nagy részben állami gondozás alá vétetni véleményezett 4 utvonal leszámításával Udvarhelyszék kizárólagos gondozása alatt marad 7 és $\frac{1}{2}$ f. mldnyi kinyitott, 11 és $\frac{3}{4}$ f. mldnyi kinyitandó s így együtt 19 f. mldnyi „széki” főközlekedési s körülbelöl 40 f. mldnyi „községi,” összesen tehát 59 f. mldnyi utat illetőleg — ha azt akarjuk, hogy Udvarhelyszék egy kulturállam gépezete, mint használható rész legyen beilleszthető, — a következő körülményekre kell kiváló figyelemmel lennünk:

a.) Hogy a „nagy világgal” legalább a hazai „nagy világgal” folytonos összeköttetésben állhassunk, s így a kor haladó szerkezt figyelemmel kíséressük, s hogy lehető csekély — ez idő szerint leginkább épületfa, fa- és cserépedények s égetett mészzsel üztöt — kiviteli, nem különben átszállítási és fuvarozási kereskedelmünk, továbbá nem ignorálható kézi és gyári iparunk (értem a szentkeresztbányai vasgyárt) akadályokra ne ütközzék; sőt, hogy mindezek nagyobb lendületet nyerjenek, s általában, hogy a nálunk még majdnem primitiv állapotban levő ipar és kereskedés nagyobb mérvű hódításokat tegyenek: elkerülhetlenül szükséges, hogy a közönség egyes létekeihez közelebb eső vasuti állomásokkal gyors és akadálytalan összeköttetések nyitassanak.

E részben a főutvonal közelében fekvő községeket a „Héjasfalvánál” tervezett vasuti állomáshoz vezető „héjasfalva-csikszeredai” utvonálnak állami kezelés alá való végleges átvétele csak is az idő kérdése levén, a „bözödi” s részben a „kereszturi” dultói járásba kebelezt községek érdeke mulhatatlanul igényli, hogy N.-Solymostól kezdve, Szent-Erzsébeten, Oláh-Andrásfalván és Sárdon keresztül a „héjasfalvi” vasuti állomáshoz, — körülbelöl 2 és $\frac{1}{4}$ mldnyi hosszúságban — egy a közlekedés biztonsága és akadálytalanságának megfelelő utvonal építtessék.

Közvetlenül megjegyzem, hogy Udvarhelyszék képviselő bizottmánya ez érdekében már tett is lépéseket, azonban törekvése a szintén érdekelt Küküllőmegye részvételensége miatt hajótörést szenvedett.

T Á R C Z A.

Az örök béke.

I.

Az emberiség ismét oly időponthoz áll közel, melyben örök időig tartó béke fog megköttetni. Lehet, hogy Bismarcknak ez „örökké valóság” iránt vannak még holmi gyöngö scrupulusai, aztán meg a grande nation tisztelői sem igen állhatják meg, hogy legalább ugy titokban fényes revanche-ra ne gondoljanak, de még mindig légió az olyan optimisták és jámborok száma, kik a Brüsszelben megkötendő békének igen tisztes agastyán kort jósolnak. Gyakorta hallom így beszélni a vérmesebbeket: „Polgárosultságunk már oly magas fokra emelkedett, hogy nem-sokára teljes lehetetlenség lesz ilyen pusztító és embergyilkoló háborúkra még csak gondolni is; ha talán épen ma még nem is kezdődhetik el az állandó béke aranykora, de sokáig már semmi esetre sem kell várakoznunk rá.”

Pedig hát a történelem egészen más nyelven beszél; háborúknak és küzdelmeknek szakadatlan láncolatából áll az elejétől végig. De még a történelem illetén mivolta sem volna képes minket oda kényszeríteni, hogy e paradicsomi állapot lehetőségében oly konokul kételkedjünk. A történel könyveiből mindenki azt olvashatja ki, a mit épen akar. Állításai és jóslatai a hitelesség te-

E szempontból egy másik a kinyitásra még türelmednebbül várakozó utvonál a „bögöz-derzs-szász-erkei“ vagy a „bögöz-derzs-benei“ utvonál (1 és 2/4 f. mldnyi hosszúságban), a mely Udvarhelyszéknek majdnem egész felső vidékét hozná gyors összeköttetésbe a „Szász-Erkei“-nél, illetőleg „Benei“-nél tervezett vasúti állomásokkal.

Ezen utvonál technikai munkálatai már folyamatban is vannak; kiépítése azonban — azt hiszem — a szervezendő új megyére fog örökségül átszállani.

A „szentgyházas-olafalu-h-okland-szász-homorod“ utvonál (4 f. mld) kinyitása, — a mely a két Homorod vidékét a két Olafalut és Csíkszékot igen sok idő és pénzbeli nyereséggel vezetné a „homorod-kőhal-mi“ vasúti állomáshoz — már azért is kiválóan sürgős, mert a szent-keresztbányai vasgyár emelkedését s a munkaerő értékesülését nagyban elősegítvén, egyszersmind lehetőséggé tenné azt, hogy székünk polgárai a gazdaságnál annyira nélkülözhetetlen vashoz méltányos áron juthassanak.

Ezen utvonál műtani munkálatai részben már készen is vannak. Reméljük, hogy a midőn elérkezik a kinyitás tényének óhajta várt pillanata, a két Olafalu közönsége és a szentkeresztbányai vasgyárgazgatóság Udvarhelyszékét ez irányú törekvésében — a jól felfogott érdekből kifolyólag — a legerélyesebben fogják támogatni.

Erdővidék Udvarhelyszékhez tartozó részének vagyonyos és értelmes s minden jóra fogékony népe — véleményem szerint — nagyon helyesen cselekedett akkor, a midőn fűhöz-fához való kapkodás helyett elhatározta, hogy a „székely-udvarhely-brassai“ utvonalból F.-Rákos és Kőpecs között kitérőleg az „ágotonfalvi“ vasúti állomáshoz — mintegy 3/4 f. mldnyi hosszúságban egy költséges hiddal — a saját erején fog utat építeni. A ki magán segíteni akar, azt az isten is megsegíti.

A polgárháború Páris alatt.

Páris, ápr. 8. este 10 óra. Az ágyúzás a versaillesi ütegek s a porte Maillot között folyton nagy heveséggel folyik. Több nemzetőrszázalaj utban van, hogy az egész nap harcban állott zászlóaljokat felváltsa. Hir szerint a Faubourg St. Antonieban ma harc folyt, mert több zászlóalj vonakodott az ellenség ellen indulni. Ma több departementből küldöttek érkeztek Párisba. A párisi lapok jelentik, hogy Limoges, Vierzon, Thiers, Clermont, Narbonne, Marseille és Toulouse nyílt lázadásban vannak.

Párisból 9-ről jelentik: „A bombázás ma két órán át rendkívüli hevességgel folyt. Itt nem kétkelt többé, hogy a roham igen közel áll. Nemzetőrök állnak lesben. Az elyséi mezőkön a torlaszbizottmány teljes működésben van. Páris puszta. Minden zárva van. Az elfogott lelkészek között van a st.-genevi lelkész is. Assy a Conciergerieből megmenekült. Delescluzen kívül Bergeret is elfogott. A fölkelők azt állítják, hogy a neuillyi hidat ismét elfoglalták. Bergeret hadsége Cluseret azzal vádolja, hogy a közpénzekkel visszaélést ügött.

Páris, ápr. 10. Nem való, hogy Henry tábornok megszabadult volna. A Notre Dame székesegyház és számos magánház kirabolatott. Favre ma Rouenban értekezett Fabrice tábornokkal.

Versailles, ápr. 10. Tegnap a lázadónak a cha-tilloni sánc ellen intézett két támadása visszavetett. A „Journ. Off.“ egy cikket tiltakozik a nemzetgyűlésre szőtt rágalmak ellen, s mondja: A nemzetgyűlés a köztársaságot tényként elfogadja, s elismeri azt, mint a legjobb politikát, jól tudván azt, hogy a személyes versenyzés nagyon válságos lehetne. A nemzetgyűlés tekintélyét aláadni annyit tenne, mint lerombolni a köztársaságot, mely a nemzet többségének helyeslésén alapul.

Brüsszel, ápr. 10. Az „Indép. belge“ Versaillesből jelenti, hogy Favre Berlinbe fog utazni a végleges békekötés sürgetésére, s hogy Bismarckot a francia kormány szándékaitól felvilágosítsa.

Páris, ápr. 10. A lázadók élén lengyelek és garibaldisták állnak. Lőszerben nagy hiány kezd mutat-

kozni. Azt várják, hogy a kormánycsapatok, mielőtt rés lesz löve, rohamot fognak intézni a város belső sánc-zei ellen. Katonai körökben várják, hogy Páris 5 nap alatt le fog győzteni.

Bécs, ápr. 11. A „N. fr. Pr.“-nek távirják Párisból: a bombázás megszűnt. A versaillesi csapatok nem tarthatták meg előre tolt állásaikat, s visszavonultak. A felkelők megerősítették Bourg la Rouine-t. A St. Denisben állomáshoz német csapatok 5000 fővel megerősítették.

London, ápr. 11. A „Times“ jelenti Versaillesből. Az ok a miért a csapatok az elfoglalt posztókat oda-hagyták a csapatok fegyelmességében keserendő. A lázadók a neuillyi torlaszokból ismét kiűztek. Ma (hétfőn) Párisnak déli részén folytonosan ágyúznak. A versaillesi csapatoknak sikere kétes. Thiers engedélyt kapott a párisi őrséget 150,000 emberrel felemelhetni.

A párisi commune f. hó 6-án a következő rendeletet bocsátotta ki: Tekintve, hogy a versaillesi kormány minden emberi és hadi jogot lábba tapod s hogy oly borzalmas tetteket követ el, hogy a párisi commune képviselői arra vannak hivatva, miszerint két milliárdnyi lakosság becsületét és életét védjék, mely sorsát gond-jaira bízta; tekintve, hogy erőteljes lépéseket kell ten-nünk, rendeltetik:

1) a versaillesi kormánnyal egyetértésben vétke-s egyének rögtön elfogatnak s bebörtönöztetnek; 2) egy jury nevezendő ki, mely az illetők ellen emelt vádak-at 24 óra alatt megvizsgálja; 3) a jury 48 óra alatt hatá-roz; 4) a vétkeseknek találtak kezesekül fognak szol-gálni a párisiak számára; 5) ha a versaillesi kormány az elfogott párisi harezosokból valakit kivégez, a kezesekül letartoztatottak közül errele megtorlásul három egy-én lövendő ágyon, kik is sorolás útján határozatnak meg; 6) minden hadi fogoly a jury elé kerül, mely a fölött határoz, vajjon legott szabadon bocsátandó-e az illető, vagy kezeseül tartandó meg.

UJDONSÁGOK.

N. t. évnegyedes előfizetőinket kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket mielőbb meg-újítani, nehogy a lap küldésében fennakadás történjék.

Előfizetési feltételek 1871-re:

9 hónapra 1871.	apr.—dec.	8 ft.	—	kr.	o. é.
Félévre	apr.—sept.	5 „	50 „	„	„
4 hónapra	apr.—jul.	3 „	80 „	„	„
Évnegyedre	apr.—jun.	3 „	„	„	„
2 hónapra	apr.—maj.	2 „	„	„	„
Egy órára	aprilis	1 „	„	„	„

Az esti kiadás külön küldésért a vidékre:

9 hónapra 1871.	apr.—dec.	1 ft.	10 kr.	o. é.
Félévre	apr.—sept.	—	80 „	„
4 hónapra	apr.—jul.	—	60 „	„
Évnegyedre	apr.—jun.	—	40 „	„
2 hónapra	apr.—maj.	—	30 „	„
Egy órára	aprilis	—	20 „	„

A „Kol. Közl.“ szerkesztősege.

— A királyi pár, a husvét ünnepek után, hirszerint, meglátogatandja fővárosunkat; király ő felsége hetet töltene itt, a királyné pedig valamely jótékony-sági tény foganatosítása céljából jönne le.

— Az igazságügyminiszter az erdélyi telek-könyvi igazgatásnak megengedte, hogy a helyszíne-lési munkálatoknak Csíkszék és Tordamegyében kellő erővel folytatása céljából az eddig meglevő 200 di-j-nokon felül szintén 80 kr. napidíj mellett még 30 di-j-nokot felvehessen. Az igazságügyminiszter — mint érte-sülünk — írja a P. N. ez alkalommal az erdélyi rend-szeresített telekkönyvi személyzetben támadt házagok be-töltése iránt is gondoskodott.

— A színházunk félszázados örömmünnepe-re rendezett két díszelőadásból és pedig ápr. 11-én az egész brutto-bevételt, semmi költséget le nem számítva, volt 11520 ft. 80 kr. Ápr. 2-án pedig 1166 ft. 30 kr. Ezen kívül felülfizettek: gr. Eszterházy Miguel 84 ft., Simon Elek 20 ft., Vikol Antal 7 ft., Hönné a. 4 ft., Szent-

iványi Gyula 10 ft. 50 kr., X+y 10 ft. 50 kr., K. Papp Miklós 4 ft., Hoffer N. 1 ft., a katonakarmester 1 ft., Vikol Andrásné 5 ft., Somlyai Lászlóné 4 ft., Juhász Gyula 3 ft. 50 kr., Szabó Mócsi 1 ft., Fröhlich Vilmos (1 emléklapért) 1 ft., Szabó József 3 ft., Lövei Klára 5 ft., H... 1 ft., összesen 165 ft. 50 kr. El-adott emléklapokért 17 ft. 80 kr. Mindössze tehát a nevezett két előadásból brutto, semminemű költséget le nem számítva bejött: 2502 ft. 40 kr. o. é.

— Brenner kisasszony, a prágai színház hir-neves első énekesnője körünkbe érkezett. A t. művésznő honleányunk, s bár a zenevilágban elismert tekintély-ként folyvást sok babért arat a külföldön, közönségünk előtt csak most nyílt alkalma művészetét bemutatni. Fi-gyelmeztetjük rá a t. közönséget.

— A királybiztosság személyzetében né-melyeket öröm ért a napokban: azon megkülönböztetett egyéniségeket, a kik fizetésfelemlés kezdvénnyben részesültek.

→ **Hogyan válik kalácsesá a komisz ke-nyér?** Husvét napján néhány katona egy kosárba meg-lehető mennyiségű komisz kenyeret pakolt össze, s el-vitték a helybeli kegyesrendiek egyházába szentelés vé-gétt. A többek között, bizonyos ur háziól hasonló mennyiségű kalácsot küldtek ugyanazon templomba. Midőn vége volt a szertartásnak, s mindenki hazavitte magát, meglepetve observálják — a vitézek, az ő kosárkban a kenyér kalácsesá változott s az igétől egé-szen elbűvölve kezdék élvezni a szentelt acquisitiót. Ugyan-azon perczen bizonyos ur ház más situatio alatt elmél-kedett az átváltozás mysticizmusáról, mert annak kö-szönheti, hogy a szent ünnepek alatt kifíval kelle beérni.

— A n.-szabeni főtiszt tanfolyamra begyűlt honvédtisztek a tanfolyam vezetőjét, Edényi honv. alez-redest egy gyönyörű albummal lepték meg, a melybe a tanárok és tanítványok fényképeit izlettelen befoglalták Posner Lajos ateliérjében; az album felirata: „Erdemei-dért mindenki tisztel; mi ösmerünk s szeretve tisztelünk.“

→ **Felekiné, Munkási Flóra** asszony, postí jeles vendégünk tegnap este megérkezett, s legközelebb —jövő szombaton — „Lecouvreur Adrienne“-ben, továbbá „Erdő Szépé“-ben, „Howard Katalin“-ban fog fellépni.

— **Színházunkhoz** újonnan a Krasznai-pár lett szerződve.

— A honvéd altiszti iskolák f. hó 20-án nyil-nak meg Kolozsvárt, M.-Vásárhelyt, Brassóban és N.-Szebenben.

→ **Megjelent** és szerkesztőségünkhez beküldet-t: „Philosophia Chrestomathiaja“ személyének az ó-, közép- és ujkor jelentősebb philosophjainak műveiből; szerkeszti Mátrai Ernő. Első füzet, 128 lap, ára 1 ft. Addig is míg e munkáról részletesebben szólnánk, megjegyezhetjük, hogy nemcsak tartalmas, de csinosan is van kiállítva.

→ **Megint öngyilkosság.** Tegnapelőtt egy ha-jadon méreggel vetett véget életének. Ez öngyilkossági eset már tízedik ez évben.

— **Jékelfalusi székesfehérvári püspök** végre hazatért Romából.

→ **Egy krajczár.** Egy nyakas pörösködő van Budán, kinek nyakára késedelmi kamat fejében egy kraj-czárt róttak, melyet azonban megfizetni semmikép nem akar. Recurált is miatta a pénzügyi igazgatósághoz, hon-nan leírták a végzést, mely szerint a krajczárt minden-esetre megfizetnie kell. Ő azonban a fizetésről hallani sem akar, s ügyét kész elvinni a legfelső fórumig.

— A „Medical Times and Gazette“ írja: hogy az örültségi esetek Törökországban a ritkaságok közé tartoznak, ez pedig onnan ered, mert ott a nép legke-vésbé szokott gondolkodni. A szellemi tevékenység által kitűnő francia, angol és némethonban az öngyilkosságok száma aránylag nagyobb, mint bármely más országban.

(Necrolog.) Rédiger Vilmos; Samu, megyei törvényszéki írnok s neje Szabó Ilona; Árpád, unitárius esperes s neje Székely Klára, s gyermekek Béla; Béla, megyei levéltárnok s neje Finta Kata, s gyermekeik Olga s Málvina; Ida, s férje Móricz Sándor, s gyermekeik Juli, Károly, Erzsi, Ida és Sándor; Géza és Emma; a

szerető testvér özv. Kis Lajosné, Rédiger Károly, ma-gok és rokonai nevében szomorúan jelentik, atyjok, illetőleg testvér abrudbányai Rédiger Károly, tor-dai volt polgármesternek, folyó év és hó 6-kán délután 3 órakor, végelgyengülés következtében, élte 67-ik év-ben, N.-london történt kimúltát. Nyugodja az igazak csendes álmát!

(—r.—o.) **Nemzeti színház.** Tegnap két, kö-zönségünk előtt új, egy felvonásos vigjáték került színre. A „Kompanisták“, írta: Labich és Mus; ezt követte: „Erneszt“, írta: Clairville és Gastineau. Az első darab meglehetősen meddő eseményekben, azonban Kányai (Má-trai) és Bányai (Kassai) folytonos ingerkedéseikben elég komikum van, hogy feledtesse ezen hiányt. A darab sikere egészen a személyzet ügyességétől függött, a kik meg is felelték a várakozásnak, sőt nem remélt hatást tudtak csinálni e darabban ensemble játékaik által. Má-trai Bélát és Kassait illeti ezért a főérdem, de Prielle (Ugróczi) is kielégített. A második vigjáték szerkezete-nél fogva is ellentéte előbbinek. Ebben igen sok cselek-vény van összehalmozva, annak megfelelő kezdet és megnyugtató kibontakozás nélkül. Nincsenek oly jó ko-mikai jellemek benne, mint például Kányai és Bányai; mondhatjuk, hogy inkább az események, mint szene-védek vigjátéka. Innen van, hogy minden ügyes sceni-rozás, leleményesség, nem várt fordulatok mellett is nem tetszett annyira, mint a „Kompanisták“. A mi az előadást illeti, az bizony gyöngén ütött ki, elannyira, hogy a ki e vigjátékot nem látta más helyt, vagy nem olvasta, aligha elmondhatná meséjét oly játék után, minőt például Erdélyi mévelt Duplessis szerepében. Azt már megszok-tuk, hogy Erdélyi rendszerint készületlen, de azt meg-várhatnók, hogy előadás előtt olvassa át a darabot, s igyekezzék felfogni annak szellemét, mert a nélkül egyénitni lehetlen. Egy hajóban evezett vele Lenkei is, hanem tőle nem is várhatunk ezúttal többet, minthogy Kovács Gyula he-lyett (ki akadályozva volt fellépni) rántották elő. Dancz Nina Berta szerepében kellemes jelenség volt, Mátrai (Ernest) szintén betölté helyét, leszámítva egy kevés tul-zást. Pár jelenetben megérdemelt tapsot nyert. Bagyula Emma és Kőnczöl Luiza táncosnók ügyesen lejtett mazur és keringőkért szintén részesültek tapsban.

Pénteken, ápr. 14-én „Csizmadia mint kísér-tet.“ Eredeti népszízmű 3 szakaszban.

Távíratok tudósítás a bécsi börzéről.

Apr. 12-ről: 5% Metaliques 58.65. 5% Nemzeti kölcsön 68.50. 1860-diki államkölcsön 96.30. Bank-részvények 729. Hitelrészvények 275.80. London 125. 40. Ezüst 122.50. Cs. kir. arany 5.89. Napoleondor 9.97. Földtelhermentesítési kötvények: Magyar 79.70. Temesi 76.75. Erdélyi 74.75. Horv.-Slavon 83.50.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Nyit t ér.

20-40

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülész és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám 1-ső emelet 14 sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

Valódi csak itti!

Ujon feltalált nemes fém!

TALMI ARANY!

Valódi csak itti!

Készítjük, hogy az ékszer még több évi viselés után is nem változik meg, és a valódi aranyból készült, hogy beszerzését mindenkinél leoltsa, következő olcsó árak szabattak:

Női ékszerek.

1. pompás méltu 80 kr. 1 ft. 120. 180. 250.
2. 3. 50. 4. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023